

Leefmilieu
Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
06 41837798
NL26TRIO0788881558
burgernetwerk@leefmilieu.nl
www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 22 nummer 1
Maart 2024

We kijken in deze Nieuwsbrief terug op een geslaagde uitreiking van de eerste Marga Jacobs Milieuprijs. Met alle aanwezigen beleefden we een gezellige middag met inspirerende sprekers, fijne muziek, mooie genomineerden en een bevlogen winnares.

Ook vindt u in deze Nieuwsbrief onder meer een aankondiging voor een interessante presentatie over bestrijdingsmiddelen in agrarisch gebied en Natura2000 én is er aandacht voor een actieve groep Nijmegenaren van 'Citizen Science Community Nijmegen'.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. U kunt de Nieuwsbrief ook doorsturen en er zo anderen op attent maken. Wilt u ook op de verzendlijst, mail dan naar burgernetwerk@leefmilieu.nl.

U kunt ook lid worden van Leefmilieu; leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Presentatie: 'Bestrijdingsmiddelen in agrarisch gebied en Natura2000'
2. Antoinette Verbrugge wint eerste 'Marga Jacobs Milieuprijs'
3. Leefmilieu in beroep tegen nieuwe subsidie biomassacentrale Diemen
4. Citizen Science Community Nijmegen: Burgeronderzoek in de leefomgeving
5. Ook PFAS op groenten en fruit

1. Presentatie: 'Bestrijdingsmiddelen in agrarisch gebied en Natura2000'

Op 12 april 2024 houdt Jelmer Buijs een presentatie 'Bestrijdingsmiddelen in agrarisch gebied en Natura2000'. Jelmer Buijs, eigenaar van Buijs Agro-Services, doet al vele jaren onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in ons milieu en probeert hiermee aandacht te krijgen voor de grote problemen van bestrijdingsmiddelen voor de natuur en voor onze gezondheid.

De presentatie zal zich toespitsen op zijn onderzoek waarbij vanaf juni 2022-mei 2023 op zeven locaties in Drenthe en op de Veluwe metingen werden gedaan van meer dan 700 bestrijdingsmiddelen. Vier van de meetlocaties waren gelegen in Natura-2000 gebieden en drie in gebieden zonder Natura-2000 status, nabij landbouwpercelen. De aanwezige bestrijdingsmiddelen zijn gedurende een heel jaar gemeten m.b.v. luchtfilters en door metingen van monsters van eikenblad en gras.

Datum: vrijdag 12 april 2024
Tijd: 15.00 – 16.00
Locatie: Wijkcentrum De Biezantijn, Waterstraat 146, 6541 TN Nijmegen
Toegang: gratis
Aanmelden: aanmelden via burgernetwerk@leefmilieu.nl

2. Antoinette Verbrugge wint eerste 'Marga Jacobs Milieuprijs'

28 januari 2024 - Antoinette Verbrugge uit Wijk aan Zee, de drijvende kracht achter 'Gezondheid op 1', heeft de eerste Marga Jacobs Milieuprijs gewonnen. Ze ontving de prijs uit handen van juryvoorzitter Margot Ribberink voor haar inzet voor de gezondheid van omwonenden van Tata Steel.

De uitreiking vond plaats tijdens een inspirerende middag in het oude HONIG gebouw met onder andere een mini college van emeritus hoogleraar Pieter Leroy, een column van Rob Jaspers en mooie woorden over persoonlijke ervaringen met Marga Jacobs.

De jury was erg te spreken over de inzet en werkwijze van winnaar Verbrugge. Juryvoorzitter Ribberink: 'Antoinette gebruikt een variatie aan strategieën om mensen te 'empoweren', van klassiek mobiliseren, informeren en bewust maken tot het zoeken van interactie met kunstenaars en theatermakers. Ze zoekt zelfs de verbinding in het theater met in de zaal ook mensen van Tata Steel. Dat is heel vernieuwend!' De jury was ook onder de indruk van hoe Verbrugge vanuit het lokale, allerlei landelijke milieu-, gezondheids- en verwante experts en organisaties weet te verbinden. Ribberink: 'Dat is hard nodig want niet alleen in de IJmond gaat het slecht met gezondheid van mensen in relatie tot het milieu, dat is helaas op veel meer plaatsen het geval. Antoinette is dan ook een voorbeeld in de geest van Marga Jacobs.'

Lof voor alle genomineerden

Andere genomineerden voor de Marga Jacobs Milieuprijs waren, Kien van Hövell tot Westerfliet van Landgoed Grootstal, Roderick Peters, fijnstof/citizen science in Lent en Maria Berkers van Stop de Stank uit Deurne. De jury had veel lof voor alle vier de genomineerden en had het liefst alle vier de prijs gegund. Ze had dan ook mooie woorden voor de andere genomineerden.

[Lees hier het juryrapport](#)

[Lees ook het persbericht en de presentaties bij deze uitreiking op de website van leefmilieu](#)

3. Leefmilieu in beroep tegen nieuwe subsidie biomassacentrale Diemen

Leefmilieu heeft samen met Comité Schone Lucht en MOB beroep aangetekend tegen de nieuwe exploitatiesubsidie voor de nog te bouwen biomassacentrale Diemen van Vattenfall.

De subsidie van 400 miljoen euro is door het ministerie Economische Zaken en Klimaat (EZK) in maart 2023 toegekend. Dat is bijna een jaar ná de stop op dit soort subsidies, in april 2022. Het ministerie stopte deze subsidie voor zogenoemde lagetemperatuurwarmte voor warmtenetten en kastuinbouw vanwege de bezwaren uit de samenleving tegen de negatieve effecten voor bossen en biodiversiteit. Biomassa is schaars en dient daarom juist hoogwaardig te worden

ingezet om koolstof vast te houden, en niet te worden verbrand. Voor laagtemperatuurwarmte voor warmtenetten en kastuinbouw zijn alternatieven in de vorm van bodemwarmte en aquathermie. Deze dienen juist te worden opgeschaald, vindt de minister van EZK. Het besluit over de nieuwe subsidie is niet openbaar gepubliceerd.

Om inzicht in het besluit te krijgen heeft Leefmilieu een Woo-verzoek (Wet open overheid) ingediend om de aanvraag en het subsidiebesluit te verkrijgen. Ook is alle interne communicatie rond het subsidiebesluit (tussen betrokken overheidsinstanties en Vattenfall) via een Woo verkregen.

Het ingediende bezwaar is door de juridische afdeling van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) afgewezen. De drie milieuorganisaties zijn nu in beroep gegaan bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB). Zij vragen om de subsidie in te trekken, en beschikbaar te stellen voor échte hernieuwbare energie en energiebesparing zoals woningisolatie.

[Klik hier voor meer informatie over dit onderwerp](#)

4. Citizen Science Community Nijmegen: Burgeronderzoek in de leefomgeving;

Burgerwetenschap is een innovatieve benadering voor wetenschappelijk onderzoek, waarbij burgers een actieve rol spelen. Via allerlei netwerken worden wetenschappers geholpen. De insteek van Citizen Science Community Nijmegen (CSCNijmegen) is om valide en betrouwbare luchtmetingen uit te voeren om inwoners meer te betrekken bij zowel de wetenschap als hun leefomgeving. Sinds 2023 is CSCNijmegen een stichting met een ANBI status en kan daardoor ook fondsen werven.

Eén van de projecten is 'Lentse Luchten'. Doel van dit project is onderzoeken of te bepalen is welke invloed de prins Mauritsdingel, rivier de Waal en/of industrieterrein TPN West hebben op de luchtkwaliteit in Lent/Oosterhout. Hiervoor is een meetnet van PM2.5 sensoren opgezet dat iedere minuut de concentratie fijnstof meet. Hiervoor worden Ohnics sensoren gebruikt die CSCNijmegen zelf maakt, betaalt en onderhoudt. Meetgegevens zijn te vinden op hun website en op <https://ohnics.nl/#Lent>.

Er is veel belangstelling voor deze sensoren uit andere Nijmeegse wijken en ook buiten Nijmegen, omdat ze relatief goedkoop zijn en toch betrouwbare data leveren. Elke 5 seconden wordt lucht aangezogen, verwarmt, en telt een lezer de stofdeeltjes die voorbij komen. Het oorspronkelijke meetnet van 10 sensoren is opgezet in de 2^e helft van 2021 in Lent. In oktober 2023 is het uitgebreid met 9 sensoren (nog 1 te plaatsen) in Oosterhout. Er wordt hard gewerkt aan het automatiseren van de data analyse en het ontwikkelen van een goede manier om deze data voor iedereen weer te geven en te visualiseren.

Naast het project *Lentse Luchten* is CSCNijmegen ook opdrachtgever bij diverse IT projecten bij HAN in Arnhem, en bij GeoScience projecten in Den Bosch. In Nijmegen informeren ze wijkraden en ambtenaren via het 7-Wijkenoverleg over luchtverontreiniging in Nijmegen west en enthousiasmeren leerlingen om ook burgerwetenschapper te worden.

CSCNijmegen werkt met drie bestuursleden, een 20-tal leden en enkele externen aan deze activiteiten. Ze zoeken hulp om de uitbouw van de site te verbeteren, en om de data steeds beter te verspreiden onder inwoners van Nijmegen. Mocht je kunnen bijdragen, stuur dan een mail naar info@cscnijmegen.nl

Meer informatie op de website van CSCNijmegen: <https://www.cscnijmegen.nl>
Meer informatie burgerwetenschap: <https://www.rivm.nl/burgerwetenschap>.

5. Ook PFAS op groenten en fruit

PFAS (per- en polyfluoralkylstoffen) is een verzamelnaam voor zo'n 6.000 chemische stoffen die gebruikt worden om producten water-, vuil-, stof- of vetafstotend te maken. PFAS-stoffen zijn schadelijk voor mens en milieu, breken niet af en hopen zich op in toenemende mate op in mens, dier en plant.

Minder bekend is dat er ook PFAS-stoffen zijn die als pesticiden op groenten en fruit worden gespoten en daarmee ons voedsel kunnen besmetten, met als gevolg een rechtstreekse blootstelling van de consument aan PFAS-stoffen. Er bestaan weliswaar wettelijke normen voor de maximale hoeveelheden van individuele bestrijdingsmiddelen in ons voedsel, maar gezien de lopende discussies bestaan er gereede zorgen dat de risico's worden onderschat, met name voor deze PFAS-stoffen en wanneer je meerdere van deze stoffen tegelijkertijd binnen krijgt.

Het gebruik van PFAS-stoffen als pesticiden draagt rechtstreeks bij aan de vervuiling van de bodem, het oppervlaktewater en de voedselketen. In de Europese Unie gaat het om enkele tientallen PFAS-stoffen die goedgekeurd zijn om als pesticiden gebruikt te worden. Veel boeren weten echter niet dat zij PFAS-stoffen als pesticiden gebruiken, omdat op de etiketten van die middelen niet hoeft te staan dat het om PFAS-stoffen gaat. Sinds 2021 loopt er een traject om het gebruik van PFAS-stoffen in Europa te verminderen, maar juist het gebruik van PFAS-stoffen in pesticiden voor groenten en fruit is hiervan uitgesloten. Voor Pesticiden bestaat er namelijk een eigen Europese regeling waar deze stoffen onder zouden vallen, maar die biedt nog onvoldoende bescherming tegen PFAS-pesticiden.

Uit onderzoek van PAN-Europe over de periode 2011-2021 blijkt nu dat we in Europa in toenemende mate aan cocktails van PFAS-pesticiden in fruit en groenten worden blootgesteld. De blootstelling van de consument aan PFAS-stoffen via het voedsel is in deze periode verveelvoudigd.

Dit is zorgelijk, want PFAS-stoffen zijn schadelijk voor onze gezondheid, niet afbreekbaar en hopen zich op in ons lichaam. Verder leidt het gebruik van PFAS-pesticiden tot een steeds verdere verspreiding van PFAS-stoffen in milieu. Alle reden om op te roepen tot een verbod op alle PFAS-pesticiden.

Van het onderzoek is een verkorte Nederlandse versie beschikbaar met de resultaten die vooral op Nederland betrekking hebben. Zo was bijvoorbeeld in 2021 van de in Nederland geteelde aardbeien- en komkommermonsters 70% besmet met PFAS-pesticiden. Ook bevat deze versie de omzetcijfers van PFAS-pesticiden in Nederland in de onderzoeksperiode.

Lees hier de Nederlandse versie van het onderzoek: [Giftige oogst](#)
En het bijbehorende [Persbericht](#)

In de uitgebreide Engelse versie staan de onderzoeksresultaten van alle betrokken EU-landen. Lees hier het Engelse rapport met alle onderzoeksresultaten: [Toxic Harvest-Report](#)
Lees hier de Briefing van dit onderzoek: [Toxic Harvest-briefing](#)

